

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Katarzyna Radnicka

„Figurki ceramiczne z Nakum (Petén, Gwatemala) w szerszym kontekście kulturowym”

Promotor: dr hab. Jarosław Żrałka, prof. UJ

W przedstawionej przeze mnie rozprawie poruszam temat drobnej plastyki figuralnej obecnej w kulturze materialnej starożytnych Majów, opierając swoje studia na materiale zabytkowym pochodzącym z wykopalisk prowadzonych przez uczonych z Instytutu Archeologii UJ na stanowisku Nakum, położonym w departamencie Petén w Gwatemali. Celem mojej pracy była próba umiejscowienia kolekcji figurek ceramicznych pochodzących z jednego ośrodka na szerszym tle podobnych zabytków znajdujących na innych stanowiskach w rejonie Nizin Majów oraz rozpoznanie istniejących preferencji mieszkańców tego rejonu odnośnie form i zastosowań tych drobnych artefaktów na przestrzeni czasu.

Pracę podzieliłam na trzy części: w pierwszej zajmuję się ogólnymi obserwacjami dotyczącymi figurek, takimi jak metody wytwarzania, występowanie i kontekst archeologiczny, różnice formalne i technologiczne występujące na przestrzeni zmieniających się okresów chronologicznych, obecność wśród figurek instrumentów muzycznych (grzechotek i małych aerofonów), a wreszcie różnorakie funkcje jakie figurki pełniły w życiu codziennym i duchowym Majów – od dziecięcych zabawek po przedmioty wotywne składane w ofierze podczas ceremonii rytualnych.

W drugiej części przedstawiam figurki pochodzące z badań Projektu Archeologicznego Nakum, pozyskane podczas badań wykopaliskowych, analizując materiał zabytkowy pod kątem technologii wytwarzania, kontekstu odkrycia i możliwego przeznaczenia czy ikonografii oraz porównując z podobnymi znaleziskami z innych stanowisk na Nizinach Majów.

Trzecia część obejmuje katalog figurek podany w formie kart zabytków, w których zawarłam wszystkie istotne informacje dotyczące pochodzenia, datowania, ikonografii oraz technologii wytwarzania każdego zachowanego fragmentu. Katalog uzupełnia dokumentacja graficzna w postaci wykonanych przeze mnie rysunków i fotografii.

Katarzyna Radnicka

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION

Katarzyna Radnicka

„Ceramic figurines from Nakum (Petén, Guatemala) in a wider cultural context”

Supervisor: dr hab. Jarosław Żrałka, prof. UJ

In my dissertation, I address the subject of small-scale figurative art present in the ancient Maya culture, supporting my studies on historical material from excavations conducted by scholars from the Institute of Archeology of the Jagiellonian University on the Nakum site, located in the Petén department in Guatemala. The purpose of my work was to attempt to place a collection of ceramic figurines from one center on a broader background of similar monuments found in other sites in the Mayan Lowlands and to recognize the existing preferences of the inhabitants of this region regarding the forms and usage of these small artifacts over time.

I divided my thesis into three parts: in the first one I deal with general observations, such as manufacturing methods, occurrence and archaeological context, formal and technological differences present during changing chronological periods, the presence among figurines of musical instruments (rattles and small aerophones), and finally, the various functions that the figurines performed in the Mayan daily and spiritual life - from children's toys to votive objects sacrificed during ritual ceremonies.

In the second part, I present figurines excavated during the field season research of Nakum Archaeological Project, analyzing them in terms of manufacturing technology, the context of discovery and possible purpose and iconography, finally comparing with similar findings from other sites in the Mayan Lowlands.

The third part includes a catalog of figurines given in the form of object cards, in which I have included all the relevant information regarding the origin, dating, iconography and production technology of each preserved fragment. The catalog is completed with graphic documentation in the form of drawings and photographs.

Katarzyna Radnicka